

CONFERINȚELE ZONALE 2020: EVALUĂRI ȘI RECOMANDĂRI ÎN BAZA ANALIZEI IMPLEMENTĂRII PRIORITĂȚILOR ANULUI

Lilia POVESTCA,
Biblioteca Națională a
Republicii Moldova

Rezumat: Autorul prezintă rezultatele chestionarelor online completate de către participanții la lucrările Conferințelor Zonale 2020 „Biblioteca anului 2020: consolidare, interconectare, participare”, organizate în perioada 3-11 iunie, 2020 de Biblioteca Națională a Republicii Moldova. Autorul reflectă opiniile și sugestiile personalului de specialitate privind problemele, practicile și experiențele de perspectivă pentru implementarea Priorităților anului 2020.

Cuvinte-cheie: conferințe zonale, personal de bibliotecă, servicii de bibliotecă, capacitatea bibliotecarilor, prioritățile bibliotecarilor.

Abstract: The author presents the results of the online questionnaires completed by the participants of Zonal Conferences 2020, entitled "Library of 2020: consolidation, interconnection, participation", organized by the National Library of the Republic of Moldova between June 3-11, 2020. The author reflects the opinions and suggestions of the specialized staff regarding the issues, practices and perspective experience for the implementation of the 2020 Priorities.

Keywords: zonal conferences, library staff, library services, capacity of librarians, librarians' priorities.

Întrunirile profesionale ale personalului de specialitate din bibliotecile Republicii Moldova vizează comunicare eficientă și formare profesională continuă privind înțelegerea și orientarea în mediul profesional național și internațional, cunoașterea și respectarea legislației, acumularea și utilizarea cunoștințelor noi, schimb de practici și experiențe locale etc. Ca urmare, organizarea Conferințelor Zonale Anuale de către Departamentul Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie și Științe ale Informării din cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova presupune sprijinirea și stimularea bibliotecilor în im-

plementarea priorităților naționale, care se aprobă la Forumul Managerilor din cadrul Sistemului Național de Biblioteci (SNB).

În cadrul Conferințelor Zonale „**Biblioteca anului 2020: consolidare, interconectare, participare**”, organizate în perioada 3-11 iunie 2020, au fost colectate date în baza unui chestionar de evaluare online distribuit participanților din cele patru zone repartizate conform agendei evenimentului profesional:

1. Zona Nord (3 iunie, 2020) – BM „Eugeniu Coșeriu”, Bălți, BPR Briceni, BPR Dondușeni, BPR Edineț, BPO Florești, BPR Glodeni, BPR Drochia, BPO Ocnița, BPR Sângerei.

2. *Zona Centru* (5 iunie, 2020) – BM „B.P. Hasdeu”, Direcția Generală Educație, Tineret și Sport, mun. Chișinău, BPR Aneonii Noi, BPR Călărași, BPR Orhei, BPR Rezina, BPO Râșcani, BPO Șoldănești, BPR Soroca, BPR Telenești.

3. *Zona Centru* (9 iunie, 2020) – BPO Basarabeasca, BPR Căușeni, BPO Criuleni, BPR Dubăsari, BPR Hâncești, BPO Ialoveni, BPR Fălești, BPR Nisporeni, BPR Ungheeni.

4. *Zona Sud* (11 iunie, 2020) – BPR Cahul, BPR Cantemir, BPO Cimișlia, BPR Leova, BC UTAG, BPO Ștefan Vodă, BPR Taraclia.

Centrele Biblioteconomice Teritoriale au delegat personal de specialitate din rețea pentru a participa la lucrările Conferințelor Zonale 2020 care s-au desfășurat online.

Scopul studiului: identificarea nivelului

de cunoaștere de către personalul de specialitate din Sistemul Național de Bibliotecă a Priorităților anului 2020 și a problemelor privind implementarea lor.

Metodologie. Au fost formulate patru întrebări: una închisă și trei deschise. Întrebările s-au axat pe:

- identificarea Priorităților profesionale ale anului 2020;
- problemele, dificultățile confruntate în implementarea Priorităților anului 2020;
- identificarea experiențelor promovate în cadrul Conferințelor Zonale care ar putea fi replicate;
- enumerarea ideilor, practicilor și experiențelor de perspectivă pentru implementarea Priorităților în anul 2020.

Rezultatele studiului: din totalul de 324 de participanți, au completat chestionarul 131 (40,4%) de respondenți.

Tabelul 1. Repartizarea respondenților după Zone

Nr. ord.	Zona	Nr. total participanți	Nr. chestionare completate
1.	Nord	92	36
2.	Centru	91	33
3.	Centru	76	23
4.	Sud	65	39
5.	Total	324	131

Întrebarea „**Identificați Prioritățile profesionale ale anului 2020**” a avut drept scop de a identifica nivelul de cunoaștere de către bibliotecari a priorităților anului 2020 stabilite la Forumul Managerilor

(30.10.2019). Chestionașilor li s-au propus mai multe variante de răspuns. Cei 131 de respondenți au menționat următoarele Priorități ale anului 2020 (vezi Tabelul 2).

Tabelul 2. Identificarea Priorităților anului 2020

Denumirea priorității	Zona	Nr. respondenți	%
Dezvoltarea serviciilor inovative de bibliotecă	Nord	31	86,1
	Centru	25	75,8
	Centru	18	78,3
	Sud	35	89,7
	Total	109	83,2
Dezvoltarea capacităților personalului din bibliotecă	Nord	26	72,2
	Centru	28	84,8
	Centru	13	56,5
	Sud	30	76,9
	Total	97	74

Promovarea lecturii ca bază pentru cunoaștere și dezvoltare	Nord	33	91,7
	Centru	29	87,9
	Centru	20	87
	Sud	36	92,3
	Total	118	90
Amplificarea poziției bibliotecilor ca actori-cheie și facilitatori ai Științei Deschise	Nord	18	50
	Centru	25	75,8
	Centru	13	56,5
	Sud	20	51,3
	Total	76	58

Unii respondenți nu au putut identifica Prioritățile anului 2020, confundându-le cu prioritățile stabilite în anii 2018 și 2019, menționând:

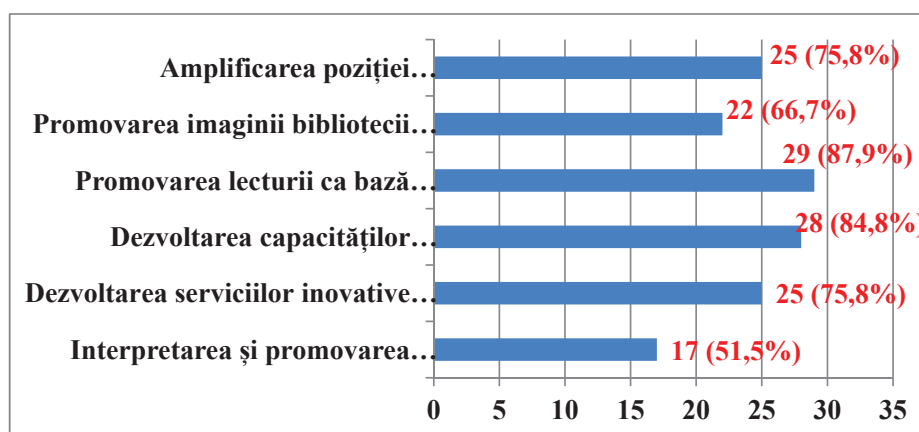
- interpretarea și promovarea prevederi-

lor Legii cu privire la biblioteci (nr. 160 din 20.07.2017) – 54 (41,2%) de respondenți;

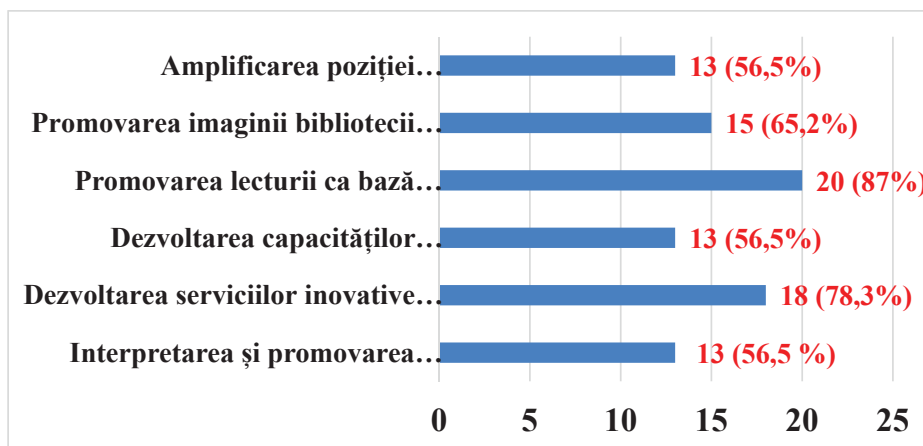
- promovarea imaginii bibliotecii în comunitate – 78 (59,5%) de respondenți.

Imaginea 1. Identificarea Priorităților, Zona 1 (Nord)

Imaginea 2. Identificarea Priorităților, Zona 2 (Centru)

Imaginea 3. Identificarea Priorităților, Zona 3 (Centru)

Imaginea 4. Identificarea Priorităților, Zona 4 (Sud)

Una din întrebările formulate a vizat **identificarea problemelor, dificultăților cu care se confruntă personalul de specialitate în implementarea Priorităților anului 2020**. În baza analizei răspunsurilor, principala problemă cu care s-au confruntat bibliotecarii a fost situația epidemiologică din țară, care a provocat perturbări și modificări în activitatea profesională. Printre cele mai evidente dificultăți în implementarea Priorităților anului 2020 au fost menționate:

- imposibilitatea de a comunica direct cu utilizatorii și de a desfășura activități pe parcursul pandemiei;
- lipsa experienței de activitate online a bibliotecarilor cu utilizatorii;
- lipsa echipamentului tehnic și vitezei, conexiunii la Internet, atât din partea bibliotecii, cât și a utilizatorilor;
- insuficiența de cunoștințe a personalului de specialitate în aplicarea platformelor

de comunicare cu utilizatorii online;

- necesitatea experienței de a se orienta la crearea și adaptarea serviciilor de bibliotecă în formatul online;
- trecerea de la regimul offline de activitate în online;
- dificultățile cu care se confruntă bibliotecile țin de situația creată în urma instaurării regimului de acces limitat;
- oferirea suportului metodologic necesar organizării activităților pe timp de pandemie;
- necesitatea dezvoltării competențelor digitale;
- insuficientă colaborare/ conlucrare și susținere din partea Administrației Publice Locale a bibliotecii pe timp de criză;
- poziția pasivă a utilizatorilor față de bibliotecă, refuzul de a interacționa online;
- resurse financiare suplimentare pentru asigurarea securității igienice pe timp de pandemie;

▪ sistarea activității unor biblioteci.
Personalul de specialitate din bibliotecile Republicii Moldova au identificat și alte probleme și dificultăți:

▪ implicarea mai puțin activă a actorilor comunitari în procesul de participare și promovare a serviciilor de bibliotecă;

▪ mecanisme de finanțare slab dezvoltate;

▪ insuficiența/ învechirea resurselor informaționale și micșorarea bugetului anual pentru dezvoltarea colecției de publicații și resurse informaționale;

▪ necesitatea de spații și reparații capitale, utilaj învechit.

De asemenea, au fost accentuate problemele privind lipsa cadrelor calificate în domeniu, frecvența scăzută a utilizatorilor din cauza descreșterii populației locale, atitudinea pasivă față de carte și lectură, nerespectarea „Legii cu privire la biblioteci” și „Legii privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar” de către APL etc.

Unii respondenți s-au adaptat condițiilor actuale și și-au reorientat activitatea profesională pe timp de pandemie: crearea și promovarea serviciilor online de bibliotecă, instruirea utilizatorilor online, asistență metodologică pentru personalul de specialitate online, activități de promovare a lecturii online etc., afirmând că „nu întâmpină probleme în implementarea acestor priorități”.

Unul din argumentele pro organizarea conferințelor zonale din cadrul SNB este centrarea și învățarea, însușirea din experiențele, inovațiile locale. La întrebarea „*Care din experiențele promovate în cadrul Conferințelor Zonale pot fi replicate în instituția Dvs.?*” au fost menționate următoarele servicii și activități:

- Ora să ȘTIM;
- eBiblioteca rapidă;
- Biblioteca la tine acasă;
- Serviciul de ghidare în carieră;
- Mentor pentru colega mea;
- Clubul Femeilor active;
- Literația în familie;
- Stagii profesionale;
- Securitatea și Educația online;
- Atelierul citire cu voce tare;
- Ora de poveste online;

- Ora poveștilor la tine acasă;
- Cutiuța cu idei;
- Instruiri pentru persoanele 50+;
- Clubul pentru femei 30+;
- Clubul Alchimia;
- Cărțile săptămânii;
- Întâlniri cu scriitorii online;
- Cercul celor curioși și inventivi;
- Biblioteca stradală;
- Descoperim Localitățile prin QR CODE;
- Romanul comunității;
- Cunoaște trecutul pentru a făuri viitorul etc.

În răspunsurile participanților s-a intuit dorință și atitudine, inițiativă de a cunoaște, a învăța, a crea, inova, implementa și replica experiențele bibliotecilor din țară: „*Toate sunt foarte reușite și binevenite în orice bibliotecă*”; „*Tare mult mi-au plăcut toate experiențele colegilor ce ne-au prezentat realizările, dar cel mai mult aș vrea să implementez SNB*”; „*Biblioteca la tine acasă! Fiecare are acces la informație chiar dacă timpul de față nu ne permite! Nu vii tu la biblioteca, vine bibliotecarul la tine*”. Unii bibliotecari atestă că nu pot replica servicii și activități din cauza lipsei tehnicii de bibliotecă „*Toate experiențele care au fost promovate sunt foarte interesante, dar din păcate în cadrul bibliotecii putem dezvolta servicii și activități care nu necesită folosirea calculatorului*”.

Participanții în mod activ au dezvoltat **ideile, practicile, experiențele de perspectivă pentru implementarea Priorităților în anul 2020** în instituția în care activează. Analizând răspunsurile, personalul de specialitate și-a propus:

- dezvoltarea profesională prin participarea la instruirile organizate de către Centrele de Formare;
- organizarea instruirilor în teritoriu cu formatorii naționali;
- dezvoltarea competențelor digitale prin formare profesională continuă;
- îmbogățirea cunoștințelor în domeniul IT;
- implicarea utilizatorilor în organizarea activităților de promovare a lecturii;
- sporirea imaginii bibliotecii în comunitate;
- dezvoltarea și implementarea servi-

ciilor inovative (tradiționale/ online) de bibliotecă prin utilizarea tehnologiilor informaționale;

- organizarea activităților culturale, lecțiilor publice online;
- crearea conținuturilor digitale pentru utilizatori;
- achiziționarea bazelor de date;
- promovarea bibliotecii pe rețelele de socializare și pe blogul bibliotecii;
- dezvoltarea parteneriatelor cu instituțiile-cheie din localitate, atragerea voluntarilor în activitatea bibliotecii;
- îmbunătățirea relațiilor de colaborare cu administrația locală;
- identificarea necesităților informaționale a utilizatorilor;
- implicarea în proiecte investiționale, granturi;
- implicarea în activități de cercetare;
- activități de promovare a drepturilor omului, valorilor culturale;
- constituirea cluburilor de lectură online și a atelierelor de fotografie artistică pentru copii și adolescenți;
- promovarea culturii informaționale necesare într-o societate de informare;
- crearea conținuturilor digitale;
- crearea catalogului online;
- promovarea aplicațiilor pe tablete;
- organizarea expozițiilor virtuale;
- consolidarea rețelei la nivel local și național etc.

Comunitatea bibliotecară din Republica Moldova consideră că „implementarea Priorităților în anul 2020 necesita o diversificare a serviciilor bibliotecii, o nouă viziune asupra ofertelor tradiționale”. Stabilirea unor priorități concrete de către personal ca de exemplu „cred ca e necesară crearea unui site al bibliotecii sau cel puțin a unui blog. În situația actuală o să recurgem la instruire online: Canva, Cinemaster ”; „Promovarea lecturii este o idee de bază în anul 2020 și nu numai! Experiențele din domeniul Robotică mi-au fost foarte interesante, aș vrea mult să încercăm și în cadrul bibliotecii noastre!” sau „implementarea proiectului Ora să ȘTIM” sunt unele exemple de implementare.

Participanții la lucrările Conferințelor Zonale 2020 au conștientizat că „pentru implementarea Priorităților în anul 2020 avem

nevoie de dezvoltare profesională continuă, de incluziune digitală a bibliotecarilor, de participare în proiecte de promovare a lecturii, organizarea schimbului de experiență privind dezvoltarea competențelor de cultura lecturii”.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Educația și cunoștințele sunt esențiale pentru bibliotecarii de succes. Este necesar să țină pasul cu schimbarea dinamică a intereselor comunităților pe care le deservesc. Pentru a fi eficienți bibliotecarii trebuie să fie flexibili, creativi, orientați spre utilizator și, mai presus de toate, trebuie să se dezvolte, să obțină noi cunoștințe, abilități și aptitudini profesionale. Pentru aceasta este nevoie de instruire continuă, de acceptarea învățării pe parcursul întregii vieți pentru a fi pregătiți nu doar a ne adapta, dar și anticipa provocările și schimbările erei digitale.

În acest context, una din Prioritățile Anului 2020 presupune dezvoltarea capacităților personalului de bibliotecă. Atunci când vorbim despre capacitatea bibliotecarilor ne referim la posibilitatea de a activa în domeniu, de a realiza ceva, iar pentru aceasta este nevoie de personal de specialitate cu aptitudine, pricepere, îndemânare, talent, energie. Provocările mediilor interne și externe impun specialistului din domeniul informației cunoștințe și deprinderi noi. Actualizarea permanentă a competențelor profesionale devine o condiție indispensabilă pentru profesionalismul bibliotecarilor din Republica Moldova. Există opinii conform cărora bibliotecarul trebuie să reinnoiască anual circa 5% de cunoștințe teoretice și aproximativ 20% de competențe profesionale. Pentru aceasta este nevoie de instruire continuă pentru a obține nivelul dorit de performanță în activitatea desfășurată

Comunitatea profesională, în număr de 4098 personal de specialitate (conform datelor statistice la 01.01.2020), este necesar să conștientizeze faptul că instruirea și munca trebuie abordate simultan. În condițiile actuale se recomandă să facă față tehnologiilor digitale pentru satisfacerea cerințelor utilizatorilor noului format. Bibliotecarii din Republica Moldova trebuie

să cunoască mai mult, să fie cu un pas înaintea utilizatorului real și potențial. Prioritar pentru ei devine necesitatea de a-și dobândi noi competențe profesionale, mereu preocupați de formare și autoformare.

În anul 2020 Conferințele Zonale au fost organizate în alt format (online, pe platforma educațională Zoom), însă au rămas la fel o modalitate de comunicare și formare profesională continuă a personalului de specialitate din biblioteci. Bibliotecarii

au învățat, însușit din experiența colegilor privind implementarea Priorităților anului 2020. Biblioteca rămâne a fi o instituție dinamică și viabilă. Înșiși bibliotecarii confirmă *„daca vom fi optimiști, indiferent de situația din țară cu care ne confruntăm, mereu vom realiza cu succes orice idee, prioritate în favoarea comunității”* și ne îndeamnă să fim *„Activi, pozitivi și să avem cât mai multe reușite!”*.